

Bivirkninger av røntgen?

Pasient: Det siste året synes jeg den venstre hånden har vært litt rar. Jeg har ikke like gode kontroll over den som tidligere.

Martin er i midten av 50-årene og bruker medisiner mot høyt blodtrykk. For snart to år siden fikk han innlagt pacemaker på grunn av en feil i ledningssystemet i hjertet hans. Feilen gjør at signalene som styrer hjerterytmen blir blokkert når han er i aktivitet. Det hindret hjertet i slå raskere når det var påkrevet. Nå sørger pacemakeren for å overføre signalene til de ulike delene av hjertet. Martin er derfor like sprek som tidligere. Ettersom problemet med den venstre hånden kan skyldes et lite hjerneslag, ble vi enige om å henvise han til en undersøkelse av hodet.

Pasient: Husk at jeg ikke kan ta MR siden jeg har pacemaker!

Lege: Du har rett i at undersøkelser av kroppen der man bruker en kraftig magnet, såkalt magnetisk resonans (MR), kan forstyrre innstillingene til en pacemaker. Derfor foreslår jeg at hjernen blir undersøkt ved hjelp av røntgenstråler, altså en såkalt CT.

Pasient: Fine greier! Tror du de finner noe?

Lege: Det er vanskelig å si. Blodtrykket ditt er bra og du røyker ikke, trener jevnlig, har fin kolesterol og en jevn hjerterytme, så det er ingen åpenbar grunn til at du skulle ha fått et drypp. Vi får se. Det er ikke alltid man finner en forklaring ved lette symptomer.

Pasient: Ok, jeg får bare vente på resultatet.

Lege: Jeg skrev ut henvisningen og forklarte hvordan han kunne bestille time. Han brettet sammen arket og puttet det i jakkelommen. Han lente seg framover i stolen som om han skulle reise seg. Midtveis i bevegelsen stoppet han opp.

Pasient: Du, vedrørende den undersøkelse, gjør det noe for hjernen at man stråler den med røntgen?

Lege: Røntgenstråler øker risikoen for å bli rammet av kreft, men sannsynligheten for at dette skjer deg er svært liten. Omkring en av 11.000 personer i din alder som får utført en enkelt CT undersøkelse av hodet utvikler kreft som følge av undersøkelsen. Det innebærer at hos 99,99 prosent av de undersøkte skjer ikke dette.

Pasient: Jeg forstår, men kan hjernen bli svakere på noen annen måte av strålingen? Kan man for eksempel bli mer glemsom eller sånt?

Lege: Jeg kjenner ikke til at studier har vist at røntgenstråler påvirker hjernens intellektuelle funksjoner. Slike stråler inngår heller ikke risikofaktorene for å utvikle demens, så jeg tror ikke du behøver å tenke på det.

Pasient: Ok, den er grei! Ringer du meg når du får resultatet?

Lege: Det skal jeg gjøre